

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบพรรณนาเชิงสัมพันธ์ (Correlational descriptive study) ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากรโรงพยาบาลท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา 3) เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน 4) ศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา 5) สร้างสมการทำนายการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากรโรงพยาบาลท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 81 คน จากประชากรทั้งหมด 85 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาคัดบุคลากรที่ลาไปศึกษาต่อ ยาม และนักศึกษาแพทย์หมุนเวียนออกจากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือก โดยเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน 2548 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษากลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ตำแหน่งและจำนวนบุคลากรของกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทประชากร	ตำแหน่ง	จำนวน(คน)
1. กลุ่มบุคลากรด้านการบำบัดรักษา	- แพทย์	1
	- พยาบาลวิชาชีพ	32
	- พยาบาลเทคนิค	1
	- ผู้ช่วยเหลือคนไข้	10
	- เภสัชกร	2
	- เจ้าหน้าที่งานเภสัชกร	3
	- ทันตแพทย์	1
	- เจ้าหน้าที่งานทันตสาธารณสุข	2
	- ผู้ช่วยทันตแพทย์	1
	- เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุข	5
2. กลุ่มบุคลากรด้านการสนับสนุน การบำบัดรักษา	- เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป	1
	- เจ้าหน้าที่ธุรการ	3
	- เจ้าหน้าที่งานธุรการ	1
	- เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี	2
	- เจ้าหน้าที่งานวิทยาศาสตร์การแพทย์	2
	- เจ้าหน้าที่เวชสถิติ	1
3. กลุ่มลูกจ้าง	- ลูกจ้างประจำ	5
	- ลูกจ้างชั่วคราว	8
รวม		81

(ที่มา : โรงพยาบาลท่าตะเกียบ. 2548 : 1-2)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิกการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ ตำแหน่งในงานพัฒนาคุณภาพ และจำนวนครั้งของการเข้ารับการอบรมการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากแนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphuff. 1980, อ้างถึงในนภา รังสิเวโรจน์. 2544) ผสมผสานกับแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ 9 GEN (สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล. 2543 : 5 – 39) ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดจำนวน 52 ข้อ เนื้อหาแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 11 ข้อ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ จำนวน 15 ข้อ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ จำนวน 9 ข้อ
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 17 ข้อ

ในแต่ละด้านมีคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลนำมาจัดหมวดหมู่แล้วแจกแจงความถี่และร้อยละ

แบบสอบถามดังกล่าวข้างต้นใช้แบบลิเคิร์ต (Likert scale) (Polit and Hudgler. 1999) ค่าตอบให้เลือกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ

5	คะแนน	มากที่สุด	หมายถึง	ได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือรับทราบกิจกรรมต่างๆ หรือข้อความนั้นเป็นความจริงทุกครั้ง
4	คะแนน	มาก	หมายถึง	ได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือรับทราบกิจกรรมต่างๆ หรือข้อความนั้นเป็นความจริงค่อนข้างมาก
3	คะแนน	ปานกลาง	หมายถึง	ได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือรับทราบกิจกรรมต่างๆ หรือข้อความนั้นเป็นความจริงบางครั้ง
2	คะแนน	น้อย	หมายถึง	ได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือรับทราบกิจกรรมต่างๆ หรือข้อความนั้นเป็นความจริงค่อนข้างน้อย
1	คะแนน	น้อยที่สุด	หมายถึง	ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่รับทราบกิจกรรมต่างๆ หรือข้อความนั้นไม่เป็นความจริง

แปลผลจากค่าคะแนนที่ได้โดยใช้เกณฑ์ของประคอง วรรณสูตร (2538) ดัดแปลงโดย
อารีรัตน์ เถกิงศรีคันธุ์ (2545 : 42)

คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
	3.50-4.49	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
	2.50-3.49	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
	1.50-2.49	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
	1.00-1.49	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อการรับรอง
คุณภาพโรงพยาบาลที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามแนวคิดของทีเยร์ส (Steers, 1977, อ้างถึงในนาถญา
อ่วมผึ้ง, 2544 : 18) ประกอบด้วยปัจจัยลักษณะงานคือ ข้อ 1-12 ปัจจัยความผูกพันต่อองค์กร คือ
ข้อ 13-19 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือ ข้อ 20-23 รวมข้อคำถามทั้งหมด 23 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิดมีคำตอบเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ

5 คะแนน	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คือ เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาทั้งหมด
4 คะแนน	เห็นด้วย	คือ เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาเป็นส่วนใหญ่
3 คะแนน	ไม่แน่ใจ	คือ ไม่สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้กับ ข้อความที่ให้มา
2 คะแนน	ไม่เห็นด้วย	คือ ไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาเป็นส่วนใหญ่
1 คะแนน	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คือ ไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาทั้งหมด

ในส่วนท้ายเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมี
ส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล นำมาจัดหมวดหมู่แล้วแจกแจงความถี่
และร้อยละ

3.3 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.1 หากความตรงของเนื้อหา (content validity) โดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน
เพื่อหาดัชนีความตรงตามเนื้อหาซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่าน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร
โรงพยาบาล 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล 1 ท่าน
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือและสถิติการวิจัย 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา 1 ท่านดังนี้คือ

1) นายแพทย์เกริกภัทร ลิ้มปยอม นายแพทย์ 6 รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารโรงพยาบาล

2) นางสาวไพเราะ ไตรติลานันท์ นักวิชาการสาธารณสุข 9 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลวดี โรจน์ไพศาลกิจ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือและสถิติการวิจัย

4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ละออ เพชรรัตน์ ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบมาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Item Objective Concurrence, IOC) (รายละเอียดดังภาคผนวก ก)

3.3.2 หาค่าความเที่ยง (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคลากรในโรงพยาบาลสนามชัยเขตจำนวน 30 คน แล้วทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากรในโรงพยาบาลท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา เท่ากับ 0.97

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

การเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 นำหนังสือจากสำนักงานประสานงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบุคลากรของโรงพยาบาลท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

3.4.2 ขี้แจงวัตถุประสงค์ และขั้นตอนการศึกษาต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา และขอความร่วมมือจากบุคลากรในโรงพยาบาลในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.3 ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคน และขอรับคืนภายใน 2 สัปดาห์ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีเอกสิทธิ์ในการให้ข้อมูลและได้รับการพิทักษ์สิทธิไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

3.4.4 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาได้ แบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ครบถ้วนทั้งหมดจำนวน 81 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

3.4.5 นำข้อมูลที่ได้ในแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ดังนี้

3.5.1 สถิติเชิงพรรณนา

1) ข้อมูลส่วนบุคคล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากรโรงพยาบาลท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทราโดยรวมและรายด้านแยกกลุ่มวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล นำมาจัดหมวดหมู่แจกแจงความถี่และร้อยละ

3.5.2 สถิติเชิงอนุมาน

1) เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน คือ ด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ ตำแหน่งในงานพัฒนาคุณภาพ และจำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และใช้สถิติ one way ANOVA ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ที่แตกต่าง (Multiple comparison) โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe)

2) การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลในด้านอายุ และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านลักษณะงาน ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กรและปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูตรเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สำหรับการแปลความหมายค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้เกณฑ์ดังนี้ (ประคอง
กรรมสูตร. 2539, อ้างถึงใน นาฏยา อ่วมผึ้ง. 2544 : 24)

ค่าระหว่าง 0.70 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ค่าระหว่าง 0.30 – 0.69 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ค่าระหว่าง 0.01 – 0.29 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

3) วิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยการวิเคราะห์
แบบขั้นตอน (Stepwise Method) ซึ่งมีสมการดังนี้

$$Y' = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + b_6X_6 + b_7X_7 + b_8X_8 + b_9X_9 + b_{10}X_{10} + b_{11}X_{11}$$

เมื่อ Y' = การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากร
โรงพยาบาลท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา (ตัวแปรเกณฑ์)

a = ค่าคงที่

$b_1 \dots b_{11}$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับ
ตัวแปรเกณฑ์เมื่อควบคุมค่าตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่มีอยู่ในสมการให้คงที่แล้ว

X_1 = อายุของบุคลากร

X_2 = ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

X_3 = ความหลากหลายของงาน

X_4 = ภาระงาน

X_5 = เอกลักษณ์หรือความชัดเจนของงาน

X_6 = ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน

X_7 = งานที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคล

X_8 = ความคาดหวังที่จะได้รับการตอบสนองจากองค์กร

X_9 = ความรู้สึกว่าเป็นองค์กรที่พึงได้

X_{10} = ความรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญต่อองค์กร

X_{11} = เงินเดือน/รายได้

X_{12} = ค่าตอบแทนที่ได้รับจากงานพัฒนาคุณภาพ